

1 Inleiding

Op 18 juni 1976 hield de redactie van ons tijdschrift een vergadering ter voorbereiding van het augustusnummer van „Populier”, in de kantine van het kampeerterrein „Zevenhuizen” te Zevenhuizen. Daarna werd het recreatiegebied „Rottemeren”, waarin dit kampeerterrein is gelegen, eens nader bekeken. Mij is verzocht een verslag van die ekskursie voor de Populier te schrijven waaraan ik graag voldoe.

overzichtskaart
recreatiegebied
„Rottemeren”

2 Algemeen

Het recreatiegebied Rottemeren ligt direkt ten noorden van Rotterdam in de gemeenten Bleiswijk, Bergschenhoek en Zevenhuizen.

Na voltooiing zal dit gebied ongeveer 1100 ha groot zijn, waarvan 400 ha bos. Deze oppervlakte bos zal onder uiteenlopende omstandigheden en op verschillende bodemtypen moeten worden aangelegd; niettemin mag op een belangrijk deel van deze

gronden op een goede tot zeer goede groei van populieren, wilgen en elzen worden gerekend.

Het 1100 ha grote gebied is onderverdeeld in een aantal deelgebieden, te weten de „Bleiswijkse Zoom”, de „Zevenhuizer Zoom”, de „Zevenhuizerplas”, het „Hoge Bergse Bos” en het „Lage Bergse Bos”. Deze deelgebieden grenzen allemaal aan de Rotte en de Rottemeren. Het bijgaande kaartje geeft een globaal overzicht.

Ook voor de leden van de redactie bleek tijdens de ekskursie al gauw dat, voor de gereedgekomen gebieden de „Zevenhuizer Zoom” (waarin het kampeerterrein is gelegen), de „Bleiswijkse Zoom” en het „Lage Bergse Bos” met direkt daaraangrenzend een puinstort in het „Hoge Bergse Bos”, de populier en de wilg belangrijke houtsoorten zijn geweest (foto 1 en 2). De beplante oppervlakte van deze gereedgekomen gebieden bedraagt in het totaal rond 165 ha. Tijdens de ekskursie werd ook aandacht geschonken aan technische achtergronden.

3 Enige technische aspecten

Bij de aanleg van nieuwe beplantingen in het Westen van het land, wordt in belangrijke mate gebruik gemaakt van de pionierhoutsoorten populier, wilg en els en op geringe schaal van half-pionier- (es, esdoorn) en niet pionierhoutsoorten (eik). Het is de bedoeling, dat laatstgenoemde houtsoorten op den duur meer aandacht krijgen. Deze bedoeling ligt ook ten grondslag aan het (toekomstig) beheer voor het recreatiegebied „Rottemeren”.

De aanleg van beplantingen in het recreatiegebied „Rottemeren”, vereist ten aanzien van bodemvoorbereiding, bemesting, onkruidbestrijding een specifieke benadering. Deze benadering vloeit mede voort uit de eisen, die direkt na aanleg aan het gebied worden gesteld. Temidden van stedelijke gebieden moet namelijk direkt op gebruik door recreanten worden gerekend. Maatregelen, die de groeiomstandigheden en dus de groei bevorderen zijn dan ook van veel belang, omdat dan de gewenste beschutting en luwte in dit meestal nogal winderige gebied snel wordt bereikt. Zo worden alle gronden geploegd of gespit, terwijl in de toekomst, voor zeer intensief door recreanten gebruikte ge-

Foto 1 Bleiswijkse Zoom; een goed voorbeeld van een 6 jaar oude populierenopstand met nog weinig ondergroei.

Foto 2 Bleiswijkse Zoom; een voorbeeld van een 8 jaar oude populierenopstand met veel ondergroei.

deelten, zo nodig grondverbetering wordt toegepast. Bemesting wordt incidenteel toegepast, in bepaalde gevallen ook in de vorm van plantspiegelbemesting (bij populieren) gedurende de eerste twee jaren.

De onkruidbestrijding vindt zowel mechanisch als chemisch plaats. Vooral het eerste jaar na aanleg treedt op deze, van oudsher kultuurgronden, soms een sterke verwildering op van kamille, perzikkruid, distel, klaproos en plaatselijk van witbol en kweek.

Een andere eis is dat zo mogelijk de hoofdhoutsoorten populier en wilg – mede gezien de kleine schaal – niet eksakt in rijen worden geplant, hoewel de gemiddelde plantafstanden daarbij wel in acht worden genomen. Geplant wordt op afstanden van 4 x 4, 4 x 5, 5 x 5 en 7 x 7 m.

Daarnaast moet extra zorg worden besteed aan de randen en aan de vulhoutsoorten. Langs de randen worden vooral gebruikt: meidoorn, gelderse roos, kornoelje, hazelaar, liguster, hondsroos, krent en veldesdoorn, terwijl als vulhoutsoorten vooral els en diverse struikwilgensoorten worden gebruikt; daarnaast ook nog vlier en vogelkers, terwijl soms nog es, esdoorn en veldiep in het sortiment voorkomen.

Na ongeveer 4 jaar wordt de vulhoutsoort els meestal afgezet (foto 3).

Foto 3 Het afzetten van de vulhoutsoort els.

4 De bezochte objecten de „Bleiswijkse Zoom”, het „Hoge-” en het „Lage Bergse Bos”

Bleiswijkse Zoom

Dit object is voor een gering gedeelte in 1967/1968 ingeplant. Een paar fraaie voorbeelden van die gedeelten worden weergegeven op de foto's 4 en 5. Het doorkijkje op de molen zoals foto 4 laat zien is wel bijzonder aardig, een goed idee van de ontwerper. Het stoort in het geheel niet dat „de omlijsting door gewone populieren wordt verzorgd”. Foto 5 laat zien dat de recreatie specifieke eisen stelt; de ophaalbrug op de achtergrond

Foto 4 Bleiswijkse Zoom; aardig kijkje op de molen met als décor *Populus Robusta*.

Foto 5 Bleiswijkse Zoom; verfraaiing van het gebied door een nieuw gebouwde ophaalbrug.

Foto 6 Massale randbeplanting (een recreatie-eis); op de achtergrond enige wilgen.

is om esthetische redenen gebouwd. Foto 6 geeft een indruk van de (massale) randbeplanting; op de achtergrond enige wilgen.

De totale beplante oppervlakte in dit gebied is circa 42 ha, waarvan de helft bestaat uit populier als hoofdhoutsoort. Hoofdzakelijk is *Populus 'Robusta'* geplant en voorts op kleine schaal 'Androskoggin', 'Fritzi Pauley', 'Oxford' en 'Geneva'. De plantafstanden zijn overal nauw (4 x 5 m). In bepaalde vakken zijn de populieren reeds gedund, teneinde de ondergroei betere ontwikkelingsmogelijkheden te geven, hetgeen van belang is in de meestal smalle stroken („recreatie“-eis).

In dit gebied ligt ook nog een abelenproefveld van het Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw „De Dorschkamp“. Hoewel voor de Stichting Populier misschien minder belangrijk, mag het aangelegde iepenproefveld van „De Dorschkamp“ toch niet onvermeld blijven.

Dat de populieren in dit gebied goed groeien hebben de leden van de redactie kunnen konstateren.

Het „Hoge-“ en het „Lage Bergse Bos“

Na het objekt de „Bleiswijkse Zoom“ te hebben bekeken ging de ekskursie over de weg langs de Rotte, hier en daar schilderachtig vanwege de bebouwing, in zuidelijke richting naar het „Hoge-“ en „Lage Bergse Bos“. Op de Rottekade staan van oudsher, hier en daar nog enige populieren, landschappelijk erg fraai zoals foto 7 laat zien.

Foto 7 Een landschappelijk fraai-gezicht van populieren langs de Rottemeren.

In het „Hoge Bergse Bos“ wordt op een puinstort, waar jaarlijks meer dan 500.000 m³ puin wordt gestort, bos aangelegd, nadat de stort met een ± 1 m dikke laag grond is afgedekt. Een oppervlakte van circa 10 ha is reeds ingeplant met o.a. de volgende soorten: *Populus 'Robusta'*, 'Rap' en 'Agathe F'. Voorshands ziet het er naar uit dat de groei op dit stort redelijk tot goed is.

Een heel ander gebied is het „Lage Bergse Bos“. Dit gebied ligt direkt aansluitend aan de Rotterdamse wijk „Hilligersberg“ en is in 1976 geheel gereed gekomen. Rond en op een centraal gedeelte staan enkele hektaren sierplantsoen.

Het „Lage Bergse Bos“ is dan ook een gebied van uitersten; naast een duidelijk aksent op het sierplantsoen rond dit centrale

Foto 8 Een doorkijkje met els, eik en een populier ('Robusta').

Foto 9 Het lijkt wat somber in dit (populieren-) bos, maar de praktijk is geheel anders.

gedeelte (tuinarchitectuur) zijn er gedeelten, die via zgn. „natuurbouw” tot ontwikkeling zijn en worden gebracht. Daarnaast is ongeveer 55 ha beplant met verschillende populiererasen, zoals 'Harff', 'Agathe F', 'Robusta', 'Dorskamp', 'Androscoggin' en 'Heidemij'.

5 Besluit

Samenvattend werd vastgesteld dat het een goede gedachte is geweest een excursie te organiseren naar een recreatieproject in het westen des lands.

Populieren en wilgen moeten in recreatiegebieden in de eerste fase van aanleg als pioniers worden gebruikt, dan kan men snel een redelijk resultaat bereiken. Het moet van belang geacht worden dat (semi-) overheidsbeheerders wat meer betrokken geraken bij de mogelijkheden, ook de economische, van de populierenteelt. De indruk bestaat dat dit laatste vaak een zelfs impopulair onderwerp is. Als redactie van „Populier” met bosbouwkundige achtergronden kunnen we ons moeilijk neerleggen bij deze gedachten; we willen de ontwikkeling nauwgezet

volgen en trachten de ekonomie van de populier — ook in deze gebieden — meer onder de aandacht van de lezers te brengen. Dat dit niet ten koste behoeft te gaan van het esthetische laten diverse foto's in dit artikel zien (foto's 8 en 9).

Dat er de laatste 3 jaren heel wat populieren en wilgen in het gebied van de Rottemeren zijn geplant blijkt uit onderstaand staatje.

Overzicht aantallen 1-jarig beworteld populiere- en wilgeplantsoen.

	1975/ 1976	1974/ 1975	1973/ 1974	Totaal aantal over de laatste 3 jaar
Populus 'Zeeland'	—	—	950	950
Populus 'Robusta'	5400	2945	6700	15.045
Populus 'Dorskamp'	810	—	550	1.360
Populus 'Agathe F'	1950	—	100	2.050
Populus 'Florence Biondi'	400	—	—	400
Populus 'Androscoggin'	400	75	150	625
Populus 'Rap'	—	1650	100	1.750
Populus 'Harff'	—	—	250	250
Populus 'Heidemij'	—	—	300	300
Populus 'Limbricht'	—	—	300	300
Populus 'Tremula'	—	—	700	700
Salix 'Drakenburg'	3320	—	1200	9.520
Salix 'Rockanje'	—	180	—	180
Salix 'Belders'	—	50	300	350
Salix 'Mittler Isar'	—	—	100	100
				28.880

Overzicht geplante bomen (populier/wilg) in de maten 8/10 of 10/12.

Populus 'Robusta'	27	67	—	94
Populus 'Heidemij'	—	2	—	2
Populus 'Androscoggin'	44	—	—	44
Populus 'Zeeland'	—	—	2	2
Populus 'Berolinensis'	—	—	2	2
Populus 'Limbricht'	75	—	—	75
Salix 'Drakenburg'	90	—	—	90
Salix 'Rockanje'	23	10	3	36
Salix 'Belders'	—	9	—	9
Salix 'Mittler Isar'	—	5	—	5
				359

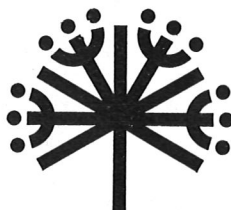
Gevraagd:

ZWARE WILGEN

A.R.O. Klompenindustrie

Coster-Oenerweg 30-32
Oene (Gem. Epe)
Tel. 05784-226

Gebr. van den Berk b.v.

BOOMKWEKERIJEN

ST. OEDENRODE

TELEFOON 04138-2331

b.g.g. 4003 of 2038

LAANBOMEN EN BOSPLANTSOEN

Specialiteit:

POPULIEREN EN WILGEN

Advisering en aanleg van beplantingen